

ŠALEŠKI UPORNIK

Šaleški upornik je interno glasilo območnega združenja ZZB NOB Velenje, letnik II, številka 4, september 2004

S srečanja na Graški Gori (Foto: Jože Miklavc)

“Vsako leto znova se srečamo tu na Graški Gori - Gori jurišev, ki je simbol upora domoljubnih, narodno zavednih ljudi. Posameznikov in skupin, ki niso pristali na brezpogojno izvršitev načrtov takratnih voditeljev vojaških velesil s fašističnim in nacističnim predznakom. Njihov cilj ni bil nasilna zaustavitev komunistične ideje po pravičnejšem svetu. Njihov cilj je bil potujčiti Slovenijo in enkrat za vselej narediti to, kar do takrat tujcu ni uspelo - odpraviti slovenski jezik, slovensko kulturo, slovenski rod. A tu so naleteli na upor. Upor domoljubov - pripadnikov naroda, ki ima na tem prostoru globoke in zdrave korenine iz katerih črpa moč ko je potrebno, da kljubuje viharjem ...”

(Bojan Kontič na srečanju borcev in planincev na Graški Gori)

Namesto uvodnika

BORCI NOB O VOLITVAH V DRŽAVNI ZBOR RS 3. OKTOBRA 2004

Glavni odbor in Svet Zveze združenj borcev in udeležencev NOB Slovenije se glede na pomen letošnjih volitev v Državni zbor RS obračata na svoje članstvo in slovensko javnost z naslednjim

VOLILNIM RAZGLASOM

Kot člani nestranske veteranske organizacije, ki ima pomembno mesto v slovenski civilni družbi, ugotavljamo, da so za dobrobit in nadaljnji demokratični razvoj Slovenije letošnje volitve v državni zbor eno najpomembnejših političnih dejanj. Ob presoji celotnega obdobja naše državne samostojnosti ugotavljamo, da smo kot narodna skupnost in kot država v tem zgodovinsko sorazmerno kratkem času dosegli številne uspehe tako pri vključitvi v evropske integracije kot v gospodarskem razvoju in pri zagotavljanju socialne varnosti. Enako velja za reforme šolskega sistema, socialnega in zdravstvenega varstva ter razvoj znanosti in kulture, s čimer smo vzpostavili temelje, ki omogočajo nadaljnji napredek. Kljub nekaterim pomanjkljivostim pri delovanju države, ki zahtevajo odločnejše in hitrejše odpravljanje napak in vzpostavljanje večje učinkovitosti pravne in socialne države, pavšalna kritika ne sme razvrednotiti doseženega in diskreditirati seda-

nje vlade in njenih institucij.

Kampanja ustvarjanja vedno novih kriznih stanj, ki se poslužuje laži in klevet in zlorablja demokratične institucije (referendumi, interpelacije), kaže na resno nevarnost, da v tako odločilnem trenutku za narodovo usodo oblast prevzamejo ljudje, ki jim gre zgolj za oblast, ne pa za služenje narodu.

Nam, borcem in udeležencem NOB, ni vseeno, kaj bo v prihodnosti s Slovenijo, saj smo v njeno osvoboditev in družbeni ter gospodarski razvoj vložili žar naše mladosti in mnoga odrekovanja. Kot še vedno dejaven in odgovoren del civilne družbe, ki se zlasti zavzema za ohranitev domoljubnega izročila narodnoosvobodilnega boja, želimo na volitvah podpreti kandidate, ki spoštujejo narodnoosvobodilni boj in njegov prispevek k zmagi nad fašizmom. Želimo podpreti tiste, ki nedvoumno izražajo spoštovanje NOB in naklonjenost borcem in udeležencem NOB pa tudi vsem številnim Slovenkam in Slovencem, ki so ta boj podpirali in za njegove cilje trpeli ali celo žrtvovali svoje življenje. Interes Slovenije v sedanjí Evropi, ki je nastala na temeljih protifašizma, je, da se prispevek slovenskega naroda v boju proti fašizmu ne zamolči in celo razvrednoti. Zatorej ne moremo izraziti zaupanja tistim, ki s svojo ideološko nestrpnostjo oživljajo

delitve iz preteklosti in poglobljajo sovraštvo med Slovenci ter ga prenašajo na nove rodove. Prihodnosti slovenskega naroda ni mogoče graditi na razpihovanju sovraštva, temveč s krepitvijo pravne in socialne države, na strpnosti in narodovi enotnosti, ki nam je še zlasti potrebna za uveljavitev v Evropski skupnosti in v vse bolj povezanem svetu. Strnjen nastop Slovenk in Slovencev pri odločanju o osamosvojitvi je dokazal, da smo v življenjskem interesu Slovenije sposobni doseči visoko stopnjo narodne sloge.

ZATO POJDIMO VSI NA VOLITVE! Pozivamo vse državljanke in državljane Slovenije, da se udeležijo volitev in da glasujejo za tiste kandidate, ki so že s svojim dosedanjim delom in ravnanjem dokazali, da zaslužijo naše zaupanje in da bodo tudi v novem parlamentu pripravljeni na strpno in ustvarjalno delo, v korist resničnih vrednot in interesov vsega slovenskega naroda.

KO PREBEREŠ, DAJ NAPREJ!

Predsednik GO Zveze združenj Predsednik Zveze združenj borcev in udeležencev NOB Slovenije borcev in udeležencev NOB Slovenije
Jože Božič

Janez Stanovnik
V Ljubljani, 2. septembra 2004

BORCI IZ PESJA V MUZEJU PREMOGOVNIŠTVA SLOVENIJE

Dne 4.08.2004 je Krajevna organizacija ZB NOB Pesje organizirala ogled Muzeja premogovnika Velenje. Za ogled se je prijavilo in tudi odšla skupina 27 članov naše organizacije. Najstarejša članica, ki si je želela ogledati globine jamskih prostorov in pridobivanja premoga je bila tovarišica Hladin Marija, ki bo letos dopolnila 94 let. Po obrazih sodeč je bil najlepši čas okoli jamske malice. Ob prihodu iz rovov premogovnika Velenje smo ji čestitali za korajžo in dobro počutje pri ogledu muzeja. Vsi so bili veseli in ocenjevala se je težavnost rudarskega dela in pridobivanja premoga. Najlepše se

zahvaljujemo vodstvu muzeja za vzorno ureditev muzeja in prikazanega načina dela pri pridobivanju premoga v jami. Hvala gre tudi vodiču - mentorju za

zelo bogato razlago in vzorno vodenje starejših članov ZB NOB Pesje pri ogledu jamskih prostorov.

Odbor KO ZB NOB Pesje, Hribar Ludvik

PERŠMANOVA DOMAČIJA - SIMBOL UPORNIŠTVA

Nad Železno Kaplo v Avstriji, visoko - s temnimi, bogato poraslimi gozdovi na obronku Pece - stoji Peršmanova domačija (po domače Peršman - sicer družina Sadovnik). Trdna slovenska koroška družina, ki se ni ustrašila nacističnega nasilja med drugo svetovno vojno, čeprav je ta brezobzirno preganjal vse kar je bilo slovensko. To je bila kmečka slovenska grča, ki je v najtežjih trenutkih polpretekle zgodovine, stala med gorskimi vršaci, kot branik svojega slovenskega porekla. Do te, danes obnovljene domačije, vodi lepa asfaltirana cesta iz Železne Kaple. Ko se človek povzpne v te višave, se sredi teh gorskih očakov počuti svobodnega, mogočnega kot kralj na Betajnovi. Vriskal bi in pel. To je svoboda.

In vendar se je na tem prostoru pred devetindesetimi leti dogodila velika družinska tragedija, ki je v nebo vpijoča. Tisti dan, 13 dni pred koncem druge svetovne vojne, so SS-ovci iz Celovca pridrveli na to samotno domačijo, jo požgali, družino pobili in zmetali v ogenj. Ni jim bilo mar ubiti komaj sedem mesecev starega otroka, niti čez 70 let starega dedka in babice. Taka je bila, tako visoko opevana hitlerjanska reinrasig - kultura.

Prav je, da se tega tragičnega dogodka spoštljivo spominjamo. Tudi letos, je spominsko svečanost pripravila Zveza koroških partizanov iz Celovca in to zadnjo junjsko nedeljo. Lep sončni dan je bil. Izredno veliko je bilo udeležencev, iz avstrijske Koroške, kakor tudi iz Slovenije. S 15 prapori je bil počasten spomin pobitim. Po pozdravnem govoru predsednika ZKP, ing. Petra Kuharja, so med igranjem godbe na pihala iz Liboj, položile vence, tudi borčevske organizacije iz Slovenije. Bilo je več govorcev - tudi nemško govorečih, ki so se med ostalim dotaknili predvsem tekoče politične problematike na Koroškem, ki nikakor ni naklonjena slovenskemu življu. Med drugim naj omenim govor podpredsednika Zveze koroških partizanov, g. Tončija Schlapperja, ki med drugim pravi: Dovolj imamo razlogov, da nas skrbi bodočnost. Skrbi nas sovražnost koro-

ške nacionalistične družbe do naše narodne skupnosti, posebno še do odpora naših partizanov proti nacističnemu okupatorju. Deželni glavar Heider, partizane poimenuje za veleizdajalce Avstrije. Dunajska oblast, te izjave tolerira.

Med drugim je opisal tudi zgodovino spomenika, ki stoji na dvorišču domačije, pravi: "Že dolga leta se shajamo ob tem spomeniku, ki je bil prvo veliko znamenje slovenskega odpora proti hitlerjevski okupaciji Avstrije. Leta 1947 je bil postavljen v Šentrupretu pri Velikovcu kot spomin na več kot 80 padlim partizanom na Svinški planini. Med padlimi niso samo Slovenci, ampak tudi sinovi in hčere osmih različnih narodov. Leta 1953 so ga neznanci, ki še do danes niso odkriti, razstrelili. S pomočjo matične dežele in mednarodne organizacije in drugih, so ga restavrirali in prenesli na mesto kjer danes stoji. Spomenik ne obtožuje samo zločin storjen 11 članom Peršmanove družine, ampak naj bo pomnik za vse padle partizane in umrle taboriščnike.

Predsednik slovenske borčevske organizacije, Janez Stanovnik, pa je med drugim dejal: "Zdaj, ko so se celo nekdanji smrtni sovražniki, Francozi in Nemci, spravili, pomislimo o svoji slovenski srenji. Če bi mi napravili doma to, kar je storila Evropa, da bi obsodili nacizem in kolaboracijo, da bi sledili temu evropskemu duhu, potem se nam dobro piše, sicer pa ne.

Obujanje spomina na pretekle dogodke v dobi evropskega združevanja in brisanje mej, ki so bile nekoč nepremostljive, je danes izziv. Brez globjega razumevanja preteklosti, prihodnost človeštva ni možna. Grozodejstva preteklosti naj ne preraste trava pozabe. Kajti: spominjati se, je prihodnost naše preteklosti.

Drugo leto je 60. obletnica tega tragičnega dogodka. Letos je nas bilo veliko udeležencev iz Slovenije. Drugo leto, naj nas bo še več in povejmo: "Nikoli več vojne! Nikoli več nasilja!"

Pripravila
Medved Olga

DOBRNIČ 2004

Letošnja prireditev v spomin na 1.kongres Slovenske protifašistične ženske zveze v Dobrniču bo v nedeljo 10.oktobra, s pričetkom ob 11.uri.

Tudi letos bomo imeli lepo prireditev. Nastopil bo akademski pevski zbor Tone Tomšič, tudi letos nas bodo razveselili otroci iz tamkajšnje osnovne šole ter občinska pihalna godba iz Trebnjega.

Tako kot lani bo dan prej, to je v soboto 9.oktobra organiziran pohod po Poti Mare Rupene, prve sekretarke SPŽŽ.

Podrobnejše informacije o organiziranem izletu - lani nas je bilo zares veliko - boste dobili v svojih Krajevnih organizacijah ZB in Območnemu združenju ZB Velenje, zaenkrat je to:

ODHOD AVTOBUSA JE IZ VELENJA IZPRED RDEČE DVORANE V NEDELJO 10. OKTOBRA OB 7. URI. Cena prevoza je 1500 SIT.

Z lanskega srečanja v Dobrniču

SREČANJE BORCEV IN PLANINCEV GRAŠKA GORA 2004

Tudi letos se je prvo soboto v mesecu septembru na Graški Gori - Gori jurišev zbrala množica borcev, planincev, veteranov vojne za Slovenijo, članov policijskega združenja Sever in drugi, katerim ni vseeno, kako in kaj se govori in dogaja okoli dogodkov med NOB. Bilo je prav nekako turobno, megleno in vetrovno vreme, kakor da bi narava želela pokazati, kakšna zna biti naša Gora jurišev tudi poleti, kaj šele v hudem zimskem času, ko je tukaj bila svoje najhujše boje za svoje preživetje legendarna Štirinajsta divizija. In prav neverjetno je, da so to organizatorji kar nekako predvideli in letos prvič prireditveni prostor pokrili s šotorom, saj je med programom celo malo rosilo, o vetru pa kar nebi govoril.

Letošnje srečanje je bilo še posebno slovesno, saj je minulo 60 let od prihoda legendarne XIV. divizije na Štajersko, kjer je bila najtežje boje ravno na področju Graške Gore. Iz tistih mrzlih in zasneženih februarjskih dni leta 1944 se je te gore oprijelo tudi ime Gora jurišev, saj so izčrpani, lačni in hudo premraženi borci odbili kar 7 jurišev nemške soldateske in se prebili iz obroča proti Ravnam pri Šoštanju in nato v Zgornjo savinjsko dolino oz. njene planine. Tam se je ofenziva proti njej končala in borci, ki so preživeli pohod iz Bele Krajine preko Hrvaške na Štajersko in vse hude borbe s številčno mnogo močnejšim in bolje opremljenim ter oboroženim sovražnikom, kakor tudi z izredno hudo zimo ter visokim snegom in kilometri prehojene poti, so si lahko nekoliko oddahnili, zacelili rane in se na novo organizirali po enotah, katere so se prebijale in prebile iz vseh teh borb.

Tako se je letos ponovno zbralo zelo veliko ljudi na prireditvi, katera je po besedah prisotnih ponovno dokazala, da spomin na ta čas še živi in je bil program, sestavljen za to priložnost zelo lepo sprejet in veliko prisotnih je pritegnilo

petju partizanskih pesmi, katere pa se ob drugih priložnostih na žalost vse premalo sliši in iz veliko ust je bilo slišati » Veličastno je «.

Tako so v kulturnem programu sodelovali moški pevski zbor Ravne pri Šoštanju, otroci OŠ Plešivec, pevski zbor Karel Destovnik Kajuh, kulturniška partizanska skupina Hopsi, ansambel Zapeljivke, pevec Marjan Zgonc, kateri je s svojim petjem po šotoru med udeleženci srečanja požel zelo veliko navdušenje in aplavz in letošnja poslastica - Policijski orkester iz Ljubljane.

Zbrano množico sta najprej pozdravila v imenu organizatorjev tov. Jože POVŠE v imenu OO ZB NOB Velenje in tov. Jože MELANŠEK v imenu Planinskega društva

4

Velenje. Ob tem je bil še posebno toplo pozdravljen nekdanji predsednik Slovenije tov. Milan KUČAN, kateri je ob tej priložnosti dobil v zahvalo za svoje delo in razumevanje dogodkov med NOB kipec » Nošenje ranjencev «. Ta kipec so mu borci Šaleške doline želeli predati že pred nekaj leti, vendar zaradi obilice dela se nekdanji predsednik nikoli ni utegnil udeležiti tega srečanja. Zato je bil letos toliko bolj presenečen ob predaji tega kipca in v zahvali je med drugim dejal, da je res prvič bil med nami na Graški Gori, nikakor pa ne zadnjič in poslovil se je z » Nasvidenje ponovno drugo leto «.

Slavnostni govornik na tem srečanju pa je bil predsednik

OO ZB NOB Velenje in poslanec v DZ R Slovenije tov. Bojan KONTIČ, kateri je v svojem govoru med drugim dejal, da se zgodovine ne da spreminjati, pa naj si nekateri še tako prizadevajo očrtni čas in dogajanja v njem, saj to borbo in zmago nam priznava celotna Evropa oz. svet. Samo pri nas nekaterim še vedno ni pogodu in bi zgodovino radi napisali po svoje in svojih prikrojenih merilih, katera pa nikakor ne odgovarjajo resničnim dogodkom in storjenim dejanjem. Obsodil in obžaloval je tudi dogodek, ko so vandali na enem izmed partizanskih spomenikov pred kratkim v naši dolini namesto rdeče zvezde narisali črne kljukaste križe.

Zbranim je v imenu odbora Štirinajste spregovoril tudi njegov predsednik tov. Lojze DOLNIČAR, kateri je v znak zahvale za obujanje in nadaljevanje ohranjanja svetle tradicije Štirinajste podelil posebne spominske zahvale. Te so za svoje delo prejeli naslednji tovarišica in tovariši: Erna OBŠTETER, Bojan KONTIČ, Gašper KOPRIVNIKAR, Jure KODRUN, Ivan JOVAN, Ivo ARLIČ in Jože DRAČKO.

Za prijeten zaključek programa je poskrbela Karmen GRABANT, katera ni samo odlično vodila celoten pro-

gram, temveč ga je popestrila in zaključila še s svojo točko - petjem, katero ji je šlo ravno tako od » ust « kot vodenje in smo ji z veseljem pritegnili in pomagali. Zato se ji ob tej priložnosti še enkrat zahvaljujem v imenu organizatorjev za zares odlično vodenje programa. Za veselo razpoloženje je kasneje poskrbel

Simon PLAZL s svojim ansamblom in kar veliko udeležencev se je kljub svojim častitljivim letom prav lepo zavrtila. Drugi pa so se veselili snidenja s svojimi znanci, nekdanjimi soborci in prav ganjeno je bilo videti ponovna srečanja nekdanjih bork in borcev, ko so se prepoznavali in objemali po tolko letih, obujali spomine na takratni težki, okrutni a vendarle razburljiv in na trenutke tudi lep čas, katerega so ga preživeli skupaj v gozdovih. Saj za konec lahko zapišemo, da od vseh borcev Štirinajste, kateri so krenili decembra 1943 iz Bele Krajine na težko, a zmagovito pot na Štajersko živi sedaj še 120 borcev, ki se prav radi srečujejo po takšnih srečanjih, kolikor jim pač zdravje in čas dopušča.

In prav želimo si, da se tudi v bodoče v takem dli še večjem številu srečujemo tako na Graški Gori - Gori jurišev, kakor tudi v Osreških pečeh v Ravnah pri Šoštanju, pa v Zavodnjah pri Žlebniku in še bi lahko naštevali kraje, kjer se je nekoč nekaj dogajalo. In prav vsak mali dogodek iz tega časa je sestavni delček - kamenček v mozaiku katerega lahko imenujemo » SLAVNO IN SVETLO OBDOBJE V ZGODOVINI SLOVENIJE « in osnova za danes svobodno in samostojno državo Slovenijo, katera je priznana v svetu in nenazadnje od 1. Maja 2004 tudi polnopravna članica Evropske skupnosti in priznana članica vojaške zveze - zveze NATO.

Vsega tega nebi bilo, če leta 1941 - 45 nebi bilo ljudi, kateri niso pomišljali, da se iz poti v gozd za svoj dom, zemljo in državo ne bodo mogoče nikoli vrnili. Zato za vse, kar so storili v teh težkih časih za vse nas, sedaj živeče - HVALA JIM in SLAVA.

Bojan VOH, fotografije: Jože Miklavc

Iz govora Bojana Kontiča

... tu na tem prostoru so junaki v juriših krvaveli za našo svobodo. Tu na tem istem prostoru so se leta 91 zbirali udeleženci vojne za Slovenijo. Tu se danes zbiramo oboji in seveda vsi tisti, ki v srcu dobro mislimo. Ponosen in opogumljen z dejstvom, da je mogoče odpra-

viti umetne ovire, ki so jih nekateri posamezniki, obremenjeni z zgodovino želeli postaviti kot večno prepreko med različnimi generacijami borcev za svobodo, toplo pozdravljam predstavnike slovenskih častnikov, veterenov vojne za Slovenijo in politijskega združenja Sever ...

... danes stojimo na mestu, kjer je pred šestdesetimi leti potekal eden izmed mnogih bojev junakinj in junakov Štirinajste divizije. Mnogi vseh teh bojev niso preživeli. Omahnili so v smrt za našo svobodo, za naš lepši jutri. Za to, kar smo danes in za to, kar bomo jutri v svobodni združeni Evropi. Ni jih veliko, a žal se vedno znova pojavljajo in želijo spremeniti zgodovinska dejstva sebi v prid. Cilj vseh teh pritlehnih dejanj je opravičiti svoje početje in sodelovanje z okupatorjem prikazati kot nujno zlo v boju s komunizmom.

Vsak narod in tako tudi naš ima svoj zgodovinski spomin, ki so ga tkale generacije naših prednikov. Na veliko večino dogodkov in dejanj smo ponosni.

Mednje zanesljivo sodi tudi narodnoosvobodilni boj.

ODŠLI SO

NAŠE VRSTE SO ZAPUSTILI NASLEDNJI ČLANI IN ČLANICE ZZB

MARIJA GOROGRANC, rojena 5. 9. 1925 - umrla 8. 1. 2004
Bila je pridružena članica krajevne organizacije ZB Šoštanj.

FANIKA PODGORSEK, rojena 27. 12. 1912 - umrla 28. 06. 2004
Med NOB je bila aktivistka v Rogatcu. Je bila članica Krajevnega odbora ZB NOB Šmartno ob Paki.

LJUDMILA JEŽOVNIK, rojena 18. 9. 2004 - umrla 11. 3. 2004
Med okupacijo sta z možem podpirala partizane s hrano in materialnimi dobrinami, ter obveščevalnimi podatki. Bila je članica krajevne organizacije ZB Šoštanj.

PAVLA KOREN, rojena 19. 01. 1921 - umrla 9. 07. 2004
Bila je članica Krajevnega odbora ZB NOB Topolšica. Sodelovala je v NOB - pomagala pri ranjencih. Bila je zavedna Slovenka.

IVAN TEKAVC, rojen 28. 11. 1923 - umrl 18. 3. 2004
Bil je borec odporniškega gibanja v Franciji in borec Prekomorske brigade. Prejel je odlikovanje MZN. Bil je član krajevne organizacije ZB Šoštanj od leta 1949

ANA KOŽELNIK, rojena 23. 06. 1920 - umrla 12. 07. 2004
Aktivno je sodelovala z NOB v Skornem, bila je članica Krajevnega odbora ZB Šmartno ob Paki.

TEREZIJA HRIBOVŠEK, rojena 20. 10. 1920, umrla 13. 7. 2004. Bila je članica ZB Šmartno ob Paki

MARIJA MOŠKON, rojena 2. 4. 1916 - umrla 9. 5. 2004
Med okupacijo je bila aktivistka na terenu Florijan - Skorno. Bil aje zaprta v celjskih in mariborskih zaporih in v taborišču Ravensbruck. Prejela je odlikovanje MZN in bila član krajevne organizacije ZB Šoštanj.

FRANC ROŽIČ, rojen 21. 11. 1927 - umrl 17. 7. 2004
Bil je aktivni udeleženeec, borec NOB. V OO ZB Konovo je dober član, sotovariš in večletni praporščak.

VIKTOR ČEPELNIK, rojen 4. 4. 1919 - umrl 11. 6. 2004
Bil je borec V. prekomorske brigade. Prejel je odlikovanje MH in MZN. Dolgoletni praporščak in član krajevne organizacije ZB Šoštanj.

MARIJA MIHELIČ, rojena 3. 8. 1926 - umrla 25. 6. 2004
Bila je aktivistka in obveščevalka na Tolminskem. Bil aje članica krajevne organizacije ZB Šoštanj.

IVANKA MEDVED, rojena 4. 5. 1918 - umrla 21. 07. 2004
Bila je članica Krajevnega odbora ZB NOB Zavodnje-Šentvid.

MATILDA OŠTIR, rojena 14. 02. 1929 - umrla 22.07.2004

V članstvo ZB NOB je bila sprejeta 24.3.1974. V času II.svetovne vojne je bila od 3.10.1942 kot ukradeni otrok v zbirnem centru v Celju, od tu transportirana v Nemčijo in bila zaprta v več tabori do 15.maja 1945, nazadnje v taborišču Zwissel.

V članstvu ZZB je bila vseskozi aktivna in zelo delavna v organiziranem delu. Huda bolezen jo je privedla na posteljo in tako prekinila njeno aktivnost. Ohranili jo bomo v lepem spominu. Bila je članica osnovne organizacije v Pesju.

FRANC PIRNAT, rojen l. 1926 - umrl 6. 8. 2004

Vojno Vihro je dočakal doma v rodni Škalah in nemška soldateska ga je kot še mnogo mladih fantov

mobilizirala v nemško vojsko. Tu je na večih frontah doživljal krutosti in grozote druge svetovne vojne. Kot vojak v nemških vrstah je izkoristil priložnost in dezertiral, ter se priključil partizanom. Bojeval se je v prvem bataljONU VDV brigade in v njej tudi dočakal konec druge svetovne vojne. Po vojni se je aktiv-

no vključil v obnovo porušene domovine in bil ves čas aktiven član v organizaciji ZB NOB Pesje.

FANIKA BEZOVŠEK, umrla 27. 07. 2004

Med vojno je sodelovala kot vodička in kurirka v Lepi Njivi. Bila je članica Krajevne organizacije ZB Florjan-Skorno-Bele Vode.

ALEKSANDRA DOVŠAK, rojena 16. 1. 1921 - umrla 16. 8. 2004

Bila je aktivistka na terenu in je prejemnica odlikovanja MZN. Bila je članica krajevne organizacije ZB NOB Šoštanj.

ANTON KROPUŠEK, rojen 14. 6. 2004 - umrl 16. 9. 2004

Bil je aktivist in na prisilnem delu v Avstriji. Član krajevne organizacije ZB Šoštanj od leta 1959.

SKRB ZA SPOMENIKE V OBČINI ŠOŠTANJ

Občina Šoštanj posebno skrb in pozornost namenja vzdrževanju in obnavljanju memorialne kulturne dediščine Občine Šoštanj, kamor se uvrščajo spomeniki, rojstne hiše, spominske sobe in druga spominska obeležja padlih borcev iz I. in II. svetovne vojne.

Na tej podlagi Občina Šoštanj ohranja vrednote in zgodovinski spomin tega obdobja, ki je ujet v 16 -ih enotah kulturnih spomenikov in v 2-h enotah kulturne dediščine občine.

V lanskem letu je Občina Šoštanj iz proračunskih sredstev namenila za obnovo spomenika padlim udeležencem I. svetovne vojne iz Zavodenj 336.000,00 tolarjev, letos pa za obnovo spomenika talcem v Šoštanju 120.000,00 tolarjev. Prav tako pa je Občina Šoštanj letos dala pobudo za obnovitev Spomenika NOB v Šoštanju.

Kot marsikaj drugega, je tudi odnos občine do narodnoosvobodilne vojne odvisen od posameznega župana. Predsednik našega območnega združenja je javno izrazil zadovoljstvo, ker je bil šoštanjski župan Milan Kopusar doslej vedno pripravljen sodelovati in po svoji moči prispevati k ohranjanju tradiciji NOB.

Dostikrat članice in člani organizacije ne vemo na koga bi se obrnili v zvezi z našim statusom, pravicami itd...

Če imate kakršnokoli vprašanje s tem v zvezi,

se lahko obrnete na Upravno enoto Velenje - Oddelek za občno upravo in druge upravne naloge in skupne zadeve.

Telefonska številka: (03) 8995 772.

KNJIGA SPOMINOV

V junijski številki Šaleškega upornika smo objavili, da bo ob 60 letnici podpisa nemške kapitulacije v Topolšici (9. maja 2005) izšla knjiga spominov na čase NOB v Šaleški dolini. Zakaj knjiga in kakšna bo njena vsebina smo izvedeli v pogovoru s predsednikom Območnega odbora ZZB NOB VELENJE Bojanom Kontičem.

Kako je prišlo do zamisli o izdaji knjige spominov na obdobje druge svetovne vojne v Šaleški dolini?

Zamisel je spodbudilo objavljane spominov članov naše organizacije na čase druge svetovne vojne. Ko smo v Šaleškem uporniku začeli objavljati spomine, se nismo zavedali, koliko zgodovinskega spomina še živi med našimi člani. In nismo si mislili, koliko članov takšne spomine tudi zabeleži. Nekateri jih strnejo v krajše, drugi daljše zapise. Nekateri smo mogoče literarno malo bolj »trdi«, nekateri prav vzorni. Vsem pa je skupno, da so naši zapisi dragocen spomin na junaško obdobje druge svetovne vojne. To nas je prepričalo, da je vredno spomine ohraniti za vedno, za vse nadaljnje rodove. Sam se ukvarjam s politiko in kot poslanec sem se vedno zavzemal za to, da je junaška borba sloven-

skih partizanov svetlo obdobje slovenskega naroda. Slovenija kot suverena država mora NOB uradno spoštovati, ne oziraje na to katera politična skupina je trenutno na oblasti. Pri tej oblasti na srečo s tem ni bilo večjih problemov, še posebej v zadnjem obdobju...

Ali se vam ne zdi, da je v preteklosti izšlo že dovolj knjig o narodnoosvobodilni vojni v Sloveniji.

Knjig je seveda izšlo že veli-

ko, toda večina je napisanih zgodovinopisno. Tokrat pa gre za majhna, a vendar velika, osebna doživetja ljudi, ki povečini nimajo želje, da bi presojali zgodovino. Ti ljudje so enostavno začutili potrebo, da svoja doživetja zapišejo, da bodo ostala tudi potem, ko njih ne bo več. Povečini to niso pisatelji, odločitev pa je tudi, da bo uredniški odbor posegal v njihove prispevke zgolj lektorsko, če bo to potrebno. Zavedati se moramo, da je

bilo vsako, še tako drobno doživetje, kamenček v mozaiku veličastne borbe slovenskega naroda za svobodo. Torej bo ta knjiga čisto nekaj posebnega.

Kdo bo torej avtor knjige?

Avtorjev bo seveda več, naša želja je, da bi lahko v knjigo uvrstili prav vse prispevke, ki jih bomo prejeli do konca leta 2004. Kolikor sem seznanjen je že kar nekaj naših članov zagotovilo, da bodo prispevke pravočasno poslali. Če bo šlo po napovedih, se bojim, da bomo morali izdati zelo obsežno knjigo.

Kaj pa stroški?

Glede na to, da lahko

mного stvari pri izdaji knjige /lektoriranje, oblikovanje.../ postorijo naši člani, bodo stroški knjige razmeroma nizki, nekaj sredstev bo prispevalo združenje, nekaj pa bomo sredstev povrnili s prodajo knjige. Seveda se bomo potrudili, da bo cena knjige kar najnižja, da jo bo lahko kupil vsak naš član.

Naj še enkrat poudarim - knjigo izdajamo zato, ker vidimo, da člani organizacije hočejo pustiti sledove za sabo tudi v pisni obliki in seveda zato, ker je NOB svetla točka v zgodovini Šaleške doline in republike Slovenije.

KNJIGA SPOMINOV - SODELUJTE!!!

Drage bralke in bralci! Zanesljivo ste opazili, da Šaleški upornik objavlja vedno več spominov naših članov in članic na čase NOB... Pa smo začeli razmišljati, da bi te spomine nekako zajeli v pravo, pravcato knjigo - danes recimo Knjigo spominov. Knjiga spominov bo! Izšla bo ob 60 letnici podpisa nemške kapitulacije v Topolšici - torej 9. maja 2005!

Časa je dovolj. Zbiramo torej prispevke v to knjigo. Kdorkoli izmed vas, ki ima spomine na vojni čas in količkaj smisla za pisanje, ali pa koga od znancev, sorodnikov, ki bi zapisal vaše spomine, lotite se pisanja! Škoda bi bilo, da dogodki uidejo v pozabo. Nobenih omejitev glede besedila ne postavljamo - lahko je čisto kratka črtica, lahko je pozabljen pesem, lahko daljši spomin... Naša želja je le, da je avtor član ene od osnovnih organizacij v Šaleški dolini, zgodba pa se lahko dogaja v Šaleški dolini ali pa kje drugje. Prispevke bomo zbirali vse do konca leta 2004, lahko pa jih oddate kateremu od članov odbora, ali v pisarni združenja, ali svojemu predsedniku... bodo že našli pot do knjige. Če ste si prijazni z računalnikom, bomo še bolj veseli diskete, ali morda celo elektronske pošte, naš elektronski naslov je: varsam@velenje.si.

Rekli smo, da je časa dovolj... opozorite tudi prijatelje in znance... če jim ni do pisanja, vi zapišite njihove spomine... In ne skrbite - če se vam zdi, da v pisanju niste čisto doma - tekste bodo pregledali in polikali lektorji!!! Za honorarje žal ne bomo imeli denarja, ampak prepričani smo, da bo že izid knjige vsem nam pomenil veliko! Kar korajžno! Obeta se izjemno zanimiva knjiga!

DOPISUJTE V

ŠALEŠKI UPORNIK

Vse bralke in bralce vabimo, da s svojimi prispevki obogatijo prihodnje številke našega glasila. Prispevke pošljite na naslov: Območno združenje borcev in udeležencev NOB, Kopališka 3, 3320 Velenje

Šaleški upornik, interno glasilo območnega združenja ZZB NOB Velenje

Uredniški odbor: Marjana KOREN, Jože POVŠE, Bojan VOH, Jože DRAČKO, Vlado VRBIČ (urednik)

Naslov uredništva: Območno združenje borcev in udeležencev NOB, Kopališka 3, 3320 Velenje

Naklada: 1300 izvodov **Tisk:** Gorenje IPC